

SUNUŞ

TÜRKİYE’DE SİYASAL MÜNAVEBENİN YOLU AÇILIYOR MU?

Anayasa Hukuku Dergisi-15’in hazırlanma dönemine, 31 Mart 2019 yerel seçimleri damgasını vurdu. Yerel seçimlerin, ulusal siyasetin ana gündemini oluşturması, 31 Mart’tan yaklaşık 6 ay önce başladı. Yerel seçimler kampanyası, ulusal siyaset ölçeğinde yürütüldü. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı (İBBB) seçimlerinin iptali nedeniyle, yinelenen olan İBBB seçimleri, ulusal siyasetin ve kamuoyunun belirleyicisi olarak görülebilir.

Neden böyle oldu?

Seçmen sayısı bakımından Türkiye’nin yaklaşık beşte birini (ama siyasal önem olarak daha fazlasını) temsil eden İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçiminde, TBMM’de çoğunluk sahibi “Cumhur ittifakı” (AKP ve MHP) adayı kaybetti. Kazanan, “millet ittifakı” adı altında demokratik güç birliği (CHP-İYİ Parti) adayı Ekrem İmamoğlu oldu.

AK Parti, olağanüstü başvuru yoluyla sadece İBBB seçimi için kullanılan pusulaların iptalini talep etti. Cumhur ittifakı eş başkanları sıfatıyla Erdoğan ve Bahçeli, İBBB seçiminin YSK tarafından iptal edilmesi gerektiği konusunda sık sık çağrıda bulundu.

YSK, yapılan talep doğrultusunda 6 Mayıs tarihli “kısa kararı” ile İstanbul yerel seçimlerinin sadece Büyükşehir Belediye Başkanlığı (İBBB) için kullanılan pusulaların geçersiz olduğuna karar verdi.

Bu iptal kararını YSK, şu iki eksene dayandırdı:

-“ Bir kısım sandık kurullarının, ilçe seçim kurullarınca kanuna aykırı oluşturulması ve bu hususun da seçim sonucuna müessir olması nedeniyle, 31 Mart 2019 tarihinde yapılan Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimlerinin iptali...”

-“ Kanuna aykırı sandık kurulu görevlendirmelerini yapan ilçe seçim kurulu başkan ve üyeleri ile seçim müdürleri ve diğer sorumlular hakkında suç duyurusu...”

YSK, Anayasa'nın "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır" (md.141/3) şeklindeki amir hükmüne rağmen, 6 Mayıs "kısa kararı"nda, "gerekçesi bilahare gönderilecek" kaydı ile yetindi. Ama, aynı zamanda, E. İmamoğlu'nun mazbatasını da iptal etti.

22 Mayıs günü açıklanan gerekçeye gelince; 250 sayfadan oluşan metnin yaklaşık ilk yüz sayfası AKP iddialarına, ikinci yüz sayfası, İst. İlçe seçim kurullarından gelen yanıtlara; 40 sayfa karşı oy yazılarına ayrılmış; iptal yönünde karar veren 7 üyeye ise, birer sayfa düşüyor.

Nitelik bakımından: "gerekçeli karar" olarak nitelenen metinde, iptali haklı kılmaya elverişli ve geçerli nedenler ortaya konulmadığı gibi, kısa karardaki iptal nedeni genişletilmiş olmakla birlikte, İmamoğlu'nun İBBB mazbatasını iptal gerekçesi yok. "Hukuki olmaktan çok siyasal nitelikli" olan YSK 6 Mayıs kararına karşı oy yazan 4 üyenin gerekçesi, gerekçe-karar diyalektiğini teyit etmesi bakımından önemli.

YSK, 31 Mayıs'ta verdiği kararda ise; "*23 Haziran 2019 tarihinde yapılacak olan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimi için İlçe seçim kurulu başkanı, seçim müdürü ve seçim personelinin görev değişikliği hususunda bu aşamada yapılacak bir işlem bulunmadığı*".

Bu kararlar YSK, İBBB seçimi için kullandığı iptal gerekçesini "ortadan kaldırmış" olduğundan, iptal kararı konusuz kalmış bulunuyor.

"Demokrasinin bekası" açısından yaşamsal olan YSK kararı, 23 Haziran İstanbul BBB seçim sonuçlarından bağımsız olarak uzun yıllar tartışılacak görünüyor.

AK Parti iktidarları, kronolojik açıdan değişik aşamalar dikkate alınarak incelenebilir.

Ancak, 6 Mayıs YSK kararına giden yol, büyük ölçüde 12 Eylül 2010 halk oylaması sonucu yürürlüğe giren Anayasa değişikliği ile açıldı. 10 Ağustos 2014 Cumhurbaşkanlığı seçimi ardından, "parlamentar rejim bekleme odasına alındı" sözleri, anayasasızlaştırma sürecinin zirve yaptığı an (Mart 2015) olarak görülebilir. Nitekim, 7 Haziran 2015 yasama seçimlerinde, AK Parti çoğunluğu kaybettiği halde, Anayasa madde 116'yla Cumhurbaşkanı'na tanınan yetki kötüye kullanılarak TBMM feshedildi ve her ne pahasına olursa olsun 1 Kasım'da seçimler yenilendi.

15 Temmuz 2016 darbe girişimi ile Anayasa arasındaki neden-sonuç ilişkisini hatırlayacak olursak; 15 Temmuz'a giden yolda Anaya-

sa'nın amir hükümlerini sürekli ihlal ederek devleti yönetme alışkanlığının payı belirleyici oldu. Buna karşılık, darbe girişimcilerine karşı ilan edilen olağanüstü hal, ancak anayasal düzeni tesis amacıyla meşru kabul edilebilecek iken, tam tersine “demokratik siyasal rejimden uzaklaştırıcı” bir Anayasa değişikliği yapıldı.

31 Mart 2019 yerel seçimlerinin İstanbul'da Büyükşehir Belediye Başkanlığı (BBB) ile sınırlı olarak yenilenmesi, 2015'tekinden farklı olarak, 2017 değişikliği ile gerçekleştirilen “anayasal düzen”de, doğrudan Cumhurbaşkanı tarafından değil, yargı mercii araçsallaştırılarak sağlandı.

Bu nedenle, 23 Haziran İstanbul BBB seçimleri, İstanbul ile sınırlı kalmayacağı gibi, 2019-2024 dönemini üzerindeki etkisi ötesinde, Türkiye'nin geleceği için belirleyici olacaktır.

23 Haziran İBBB seçim sonucu, ulusal ölçekte siyasal iktidarın el değiştirme yolunun açılması konusunda fikir verici olacaktır.

İbrahim Ö. Kaboğlu

16.06.2019

FOREWORD

TOWARDS A POLITICAL CHANGE IN TURKEY?

The preparation period of the Constitutional Law Journal-15 was marked by the local elections of 31 March 2019. The prevalence of the local elections in the agenda setting of national politics, began about 6 months before 31 March. The political campaign for local elections was conducted on national level. Therefore, following the annulment of the Istanbul Metropolitan Municipality Mayor elections (IMMM), forthcoming renewed IMMM elections may be deemed as a determinant of national politics and public opinion.

Why did this happen?

The number of voters voted in the IMMM elections amount to almost one-fifth of the total number of Turkish electorate. The candidate supported by the “alliance of the people” formed by the parliamentary majority AKP and MHP lost the elections. The winner was Ekrem İmamoğlu, a candidate of the democratic power union (CHP and the "Good" Party) under the name of “national alliance”.

The AKP, in its extraordinary objection, asked only for the cancellation of the ballots used for the election of the IMMM. In their capacity as co-chairs of the “alliance of the people”, Erdoğan and Bahçeli frequently called for the cancellation of the election of the IMMM by the Supreme Board of Elections (SBE).

In line with the request by the AKP, the SBE decided with its “simple decision” dated 6 May that, the ballots used for the IMMM elections were invalid, while validating the elections of other local bodies in the same ballot box.

Two main components of the cancellation decision are as follows:

“Cancellation of the election of the Metropolitan Municipality Mayor held on 31 March 2019 due to the fact that some ballot box committees were created by the county election boards illegally; and this issue affected the result of the election.”

"...A criminal complaint against the chairman and members of the county election board, the election managers and other responsible persons, who have appointed the polling committee illegally".

Despite the Constitutional rule-"The decisions of all courts shall be written with a reasoning"(art. 141/3); the SBE demoted itself to a mere statement of: "reasoning will be sent later". Yet, at the same time, the SBE withdrew E. Imamoglu's election certificate.

As for the decision text with the reasoning published on May 22, approximately first hundred pages of the 250-page text repeats the claims as stated by the AKP. The following section of 100 pages is devoted to the responses from county electoral boards, whereas another 40-page piece includes the dissenting opinions of four members. Seven members, who decided for the cancellation of the election, used one page each.

The "reasoned decision" is flawed in many respects-most particularly because the text does not reveal any valid and reasonable reasons to justify the cancellation. Secondly, some new reasons appear in this new text, which were not mentioned in the simplified decision. Thirdly, the reasoned decision fails to present a reasoning for the withdrawal of İmamoğlu's election certificate his prompt removal from office. So, it is easy to assume that the May 6 decision, is political rather than legal. Also, the reasoning of the dissenting opinions of four members of SBE is important in terms of confirming the dialectics of the "reasoning" and "decision".

On May 31, the SBE decided that it was not necessary to make any change regarding the chairmen of county ballot box committees, election managers and other staff for the Istanbul Metropolitan Municipality Mayor election to be held on June 23, 2019

With this decision, the SBE has eliminated the reason for the cancellation it has used for the selection of İMMMM, so the cancellation decision has been left without a subject.

The SBE decision, which has a dramatic effect for the "survival of democracy", will likely to be a matter of debate for many years; regardless of the June 23 election results.

Chronologically, one may note several milestones in the political practice of the AKP government.

The way to the 6 May SBE decision was paved by the constitutional amendment which came into effect following the 12 September 2010 referendum. Following the presidential election on 10 August 2014, the statement of March 2015 "the parliamentary regime was taken to the waiting room"; may be considered as the peak moment of de-constitutionalization process.

Indeed, although the AKP lost majority in the parliament following the 7 June 2015 legislative elections, the President abused his authority granted by the article 116 of the Constitution and ordered the dissolution of the parliament; consequently the elections were renewed on 1 November.

If we recall the cause-effect relationship between the coup attempt of 15 July 2016 and the Constitution; On the way to July 15, the habit of governing the state by constantly violating the superior provisions of the Constitution was decisive. The state of emergency declared against the perpetrators of the coup attempt, could only be legitimized with the purpose of establishing a constitutional order. Yet, during this period, a constitutional amendment was made that moved away from "the democratic political regime"

The cancellation of the IMMM elections is made by way of instrumentalisation of the judiciary. This is the main difference from the dissolution of the parliament in 2015 by direct intervention of the President and a natural outcome of the "new order" established by the 2017 constitutional referendum.

Therefore, ramifications of the IMMM elections in Istanbul on 23 June, will probably exceed the limits of Istanbul, go beyond the 2019-2024 period; and will be decisive for Turkey's future.

The election results, therefore, will offer an idea for the prospects of change of the political power on a national level.

İbrahim Ö. Kaboğlu
16/06/2019